HAZRETİ ZEYNEB BİNTİ CAHŞ

Peygamber efendimizin mübârek hanımlarından. İsmi Zeyneb, Künyesi Ümmü Hakem'di. Beni Esad kabilesinden Burre'nin kızı olup, annesi Resûlullah'ın halası Ümeyme'dir. Burre îmân etmediği için Cahş denildi. Mekke'de Bi'setten yirmi sene önce doğup, Medine'de 20 (m. 640) yılında vefât etti.

Hazreti Zeyneb ilk îmân edenlerdendi. Mekke'den Medine'ye hicret etti. Bekârdı. Resûlullah (aleyhisselâm) azadlı kölesi olan Zeyd bin Hârise'ye 2 (m. 623) yılında nikahlandı. Zeyd bin Hârise (radıyallahü anh) Hazreti Zeyneb'in hakkını gözetemediğinden bir yıl sonra hicretin üçüncü senesinde ayrıldılar. Hazreti Zeyneb, Zeyd'den (radıyallahü anh) ayrıldıktan sonra geçen bir kaç ay içinde, bir azadlı tarafından zevceliğe lâyık görülmemiş bir duruma düşmesini düşünüp, üzülüyordu. Resûl aleyhisselâm, halasının kızının durumuna üzülüp, onun şerefini iade etmek, aynı zamanda bir cahiliyye âdeti olan, evlâtlıkların zevceleriyle evlenme yasağını ortadan kaldırmak isteyerek, Hazreti Zeyneb'i nikâh etmek istedi. Zeyneb (radıyallahü anha) bunu işitince, sevincinden iki rekât namaz kılıp, "Yâ Rabbi! Senin Resûlün beni istiyor. Eğer onun zevceliği ile şereflenmemi takdîr buyurdun ise, beni ona sen ver" diye duâ etti. Duâsı kabûl olup, Ahzâb sûresinin otuzyedinci âyet-i kerîmesi gelerek "Zeyd, onun hakkında istediğini yapdıktan sonra (yani Zeyneb'i boşadıktan sonra), biz, onu sana zevce eyledik" buyuruldu. Zeyneb'in nikâhını Allahü teâlâ yapdığı için, Resûlullah (aleyhisselâm) ayrıca nikâh yapmadı. Hazreti Zeyneb bununla her an öğünür ve her kadını babası evlendirir. Beni ise, Allahü teâlâ nikahladı, derdi. O zaman otuzsekiz yaşında idi.

Hazreti Zeyneb'in, Zeyd bin Harise ile nikahlanıp evlenmesi ile, Eshâb-ı kiram arasında hâlâ devam eden bir çok örf ve âdetlerin (gelenek görenek) ortadan kalkması sağlanmıştır. Meselâ önceleri halk zannederdi ki, evlâd edinilmiş, bulunan kimse, kendi öz evlâdı hükmünü almaktadır. Cenâb-ı Hak, son Peygamberi vasıtasıyla amelen bu husûsu değiştirmiş ve ortadan

kaldırmıştır. Hür kimse ile köleyi aynı seviyede tutmuştur. Aradaki imtiyazı ortadan silip atmıştır. Hazreti Zeyd gibi bir köleyi, Benî Hâşim ile aynı seviyeye getirmiştir. Fransızların edebsiz şâiri Volter, Resûlullahın (aleyhisselâm) Hazreti Zeyneb'i zevceliğe kabûl buyurmasını, târihlere, vak'a ve haberlere taban tabana zıd ve uydurma, adî ve alçak iftiralarla, şiir düzerek bir tiyatro kitabı yazmıştır. Edebiyat ve fikir adamına yakışmayan bu çirkin, iğrenç yazısı, kendisini aforoz etmiş olan, büyük düşmanı papanın hoşuna gitmiş, kendisini okşayıcı mektûb yazmıştır. Müslümanların halifesi, Sultan İkinci Abdülhamid Hân, bu piyesin sahnede oynatılacağını işitince, Fransa ve İngiltere hükümetlerine ültimatom vererek hemen önlemiş, bütün insanlığı, yüz kızartıcı, aşağılıklardan kurtarmışdır.

Hazreti Zeyneb'in düğün gecesi Peygamber efendimizin bir mucizesi daha görüldü. Duâsının bereketiyle az yemek çoğaldı. Bütün davetliler yediği halde, Enes bin Mâlik'in (radıyallahü anh) annesi Ümmü Süleym'in gönderdiği yemek hiç azalmadı. Enes bin Mâlik, (radıyallahü anh) "Üçyüz kişi kadar yediği halde Peygamberimiz yemeği kaldır buyurmasıyla kabtaki yemeğin ortaya koyduğum zamanda mı çoktu, yoksa kaldırdığım zamanda mı? anlıyamadım" buyurdular.

Hazreti Zeyneb, ihsânı, sadakayı pekçok severdi. El işlerinde de mahir idi. İşlediği şeyleri ve eline geçen herşeyi akrabasına ve fakîrlere verirdi. Hazreti Resûlullah; Hazreti Zeyneb'in vefâtını şu hadîs-i şerîf ile haber verdi: "Zevcelerim arasında, bana en önce kavuşacak olanı, eli uzun olanıdır" Peygamber efendimizin (aleyhisselâm) pek çok iltifâtına kavuşarak, yüksek makamlara sahip oldu. Sadaka ve ihsânı o kadar çoktur ki; Hazreti Resûlullah'ın vefâtından sonra, halife Ömer (radıyallahü anh) Ezvâc-ı Mutahherâtın her birine onikibin dirhem verirdi. Bunu alır almaz hepsini sadaka eder, dağıtırdı. Nesilden nesile intikal eden bir menkıbede Hazreti Zeyneb, Hazreti Ömer'den hediyye gelince, O'na duâ etti. "Buna benden daha fazla ihtiyâç sahipleri vardır. Onu şuraya koyun, üzerini örtün" sonra kendisinin bir peçesini parçalayarak onu kese yaptı ve bu keselerle parayı akrabalarından muhtaç olanlara ve yetimlere dağıttı.

Sonra da elini kaldırarak, “Allahım, bundan sonra bana Ömer’in atiyyesini nasîb etme” buyurdu. Hakîkaten o sene vefât etti. Resûlullahdan sonra, Zevcât-ı tâhirât (r.anhünne) arasında, en önce vefât eden budur. Hazreti Zeyneb, Hicretin yirminci yılında elliüç yaşında Medine’de vefât etti. Na’şının, Peygamberimizin Serir’i üzerine konularak taşınmasını vasıyyet ettiğinden, öyle yapıldı. Cenâze namazını Halife Hazreti Ömer kıldırdı. Tabutu Bâki’ Kabristanlığına getirilirken kardeşi Ahmed bin Cahş âmâ haliyle ağlıyordu. Hazreti Ömer, Ahmed’in ağlamasını işitince “Ey Ahmed, tabuttan uzaklaş! Cemâat seni sıkıştırmasın. Zeyneb’in tabutunu taşımak için kalabalık fazlalaşıyor” buyurdu. Ahmed ise; “Yâ Ömer! Bu her türlü hayır ve bereketi sayesinde kazandığımız kız kardeşimizdir. Bu ağıt yüreğimdeki ateşi soğutuyor.” dedi. Defn edileceği esnada Hazreti Ömer, Zevcâtı Tâhirâta, Hazreti Zeyneb’i kimin kabre koyabileceğini sordu; Sağlığında O’nu görmek, kimlere helâl ise, kabrine de onlar girer, indirirler!” Cevâbı üzerine; Muhammed bin Abdullah bin Cahş, Üsâme bin Zeyd, Abdullah bin Ubey, Ahmed bin Cahş ve Muhammed bin Talha kabre indirdiler. Bunlar hep yakın akrabasıydı. Hazreti Âişe, onun vefâtı üzerine, “O se’âdetli ve iyi hatun aramızdan gitti. Yetimler ve dullar hamisiz kaldılar.” buyurdu. Hazreti Âişe, Hazreti Zeyneb’i çok medh ve sena ederdi. O’nun hakkında “İster dînî muâmeleler olsun, ister takvâ ve sadâkat olsun, ister sıla-i rahm olsun, isterse cömertlik ve fedâkârlık olsun, Zeyneb’den daha iyi hiçbir hatun yoktur.” Yine “Resûlullahın (aleyhisselâm) zevceleri içinde Zeyneb’den başka kimse, zat-ı se’âdetlerine yakınlık bakımından benimle boy ölçüşemez.” ve tekrar “Allahü teâlâ, Zeyneb binti Cahş’a rahmet eyleye. Hakîkaten dünyâda onun mertebesinde hiç bir hatun yoktu. Hak teâlâ, Nebîsini onunla evlenmeye sevk eyleyip, Kur’ânın bazı ahkâmını indirmiştir, buyurdu. Hazreti Ümmü Seleme de, Hazreti Zeyneb hakkında: “Zeyneb sâlih, oruç tutan ve ibâdetle vakit geçiren bir hatundu.” buyurdu. Çok hassastı. Kuvvetli bir edebiyatçıydı. Onbir hadîs-i şerîf nakil etti. Bunlardan biri;

“Allahü teâlâya ve âhiret gününe îmân eden bir kadının zevcinden başka bir ölü için üç günden fazla yas tutması helâl değildir. Lâkin kadını zevcine karşı dört ay on gün teessürünü ifâde eder.”

---

1) Tabakât İbn-i Sa’d cild-8, sh. 101
2) Üsûd-ül-gâbe cild-5, sh. 463, 464
3) El-İsâbe, cild-4, sh. 313
4) El-İstiâb cild-4, sh. 313
5) Târîh-i hamîs cild-1, sh. 563, 564
6) Sahîh-i Buhârî cild-6, sh. 122, 25, 26
7) Sahîh-i Müslim cild-4, sh. 149, 152
8) Tam İlmihâl Se’âdet-i Ebediyye 34. baskı, sh. 334, 975, 1088, 1089

www.ehlisunnetbuyukleri.com